

tır. Ankara'yı diğer illere bağlayan ker-
van yolu üstünde olan Akköprü munta-
zam yontulmuş andezit taşlarıyla yapılmış olup inşasında yer yer İlkçağ'dan kalma üzerleri işlemeli veya yazılı, devşirme taşlar da kullanılmıştır. Sivri kemerli yedi gözlü olan köprü 77 m. uzunluğunda ve 7 m. genişliğindedir. Ortadaki en yüksek ve büyük göz 10 m. metre açıklığındadır. Diğer gözler her iki uca gittikçe alçalır ve ufalırlar. Birkaç defa tamir edildiğinden esas biçimi bozulan köprü, 1970'teki son tamirinde bir dereceye kadar eski görünümüne döndürülme-ye çalışılmıştır. Akköprü, Selçuklu devri Türk köprü mimarisinin en güzel eserlerinden biridir.

BİBLİYOGRAFYA :

Mübârek Gâlib, *Ankara II: Kitabeler*, İstanbul 1928, II, 5; Gönül Öney, *Ankara'da Türk Devri Yapıları*, Ankara 1971, s. 159; Cevdet Çulpan, *Türk Taş Köprüleri*, Ankara 1975, s. 60; Gülgün Tunç, *Taş Köprülerimiz*, Ankara 1978, s. 13-16; M. Erdoğan, "Tarihi Köprülerimizden Ak-Köprü", *Karayolları Bülteni*, sy. 150, Ankara 1963, s. 28.

SEMAVİ EYİCE

AKKUŞ, Hasan

(1895-1972)

İstanbul Nuruosmaniye Camii eski başimamlarından, son devrin tanınmış hâfız ve kıraat âlimi.

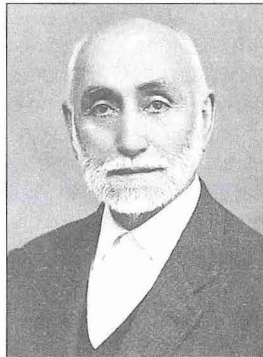
Ankara'nın Kızılcahamam ilçesine bağlı Beşkonak (Gürcü) köyünde doğdu. Babası Osman Efendi, annesi Keziban Hanım'dır. Çalışmak maksadıyla İstanbul'a giden babası daha sonra oğlu Hasan'ı da yanına aldı (1899). Osman Efendi bir müddet Gazhane'de işçilik yaptıktan sonra Sirkeci Emîrlar Mescidi'ne müezzin oldu.

Hasan Akkuş'un çocukluğu İstanbul'un Sirkeci semtinde geçti. İlk dinî bilgileri babasından aldı. İlk tahsilini de bugün IV. Vakıf Hanı diye anılan büyük iş hanının yerindeki Hamidiye Mektebi'nde tamamladı. Daha sonra Eyüp Kızılmes-cid imam-hatibi Hâfız Hüsnü Efendi'nin yanında hıfza başladı. Hâfızlığı tamamladıktan sonra Ayasofya Merkez Rüşdiyesi'ne kaydoldu. 1913 yılında buradan mezun olunca, Dârü'l-hilâfeti'l-aliye medreselerinden Ayasofya Medresesi'ne girdi. Aynı yıl Çemberlitaş Dizdâriye Camii'ne müezzin-kayyım olarak tayin edildi. Öğrencilikle cami görevini birlikte yürütürken 1915 yılında silâh altı-

na alındı ve iki aylık kısa bir eğitimden sonra Yemen cephesine gönderildi. Burada Birinci Firka'ya bağlı istihkâm bölüğü ihtiyat zâbit vekili olarak görev yaptı. Bir ara İngilizler'e esir düştü. Çileli bir esaret hayatından sonra 1918'de hürriyetine kavuştu. İstanbul'a dönünce Dizdâriye Camii'ndeki görevine yeniden başladı.

Bundan sonra kendisini Kur'an öğrenimine verdi. Tabak Yunus Camii imamı Reîsülkurrâ Hacı Hasan Efendi'den **kırâat-ı seb'â*** ve **aşere*** dersleri aldı. 1923'te Galata Arap Camii imam-hatipliğine, 1926'da Nuruosmaniye Camii hatipliğine, sonra da ikinci imam-hatipliğine tayin edildi. Bu sırada evlendi ve bu evlilikten üç çocuğu oldu. Bir taraftan Nuruosmaniye Camii başimam-hatibi Akreboğlu Hâfız Osman Efendi'den **takrîb*** dersleri alırken bir taraftan da aynı camiiin kayyımhanesinde Kur'an okuttu. Tanınmış hâfızlardan Ayasofya Camii imam-hatibi İdris Okur'la birlikte Ayasofya dersiâmlarından Âmâ Hâfız Halil Efendi'den ders aldı. 1934'te 30 lira maaşla İstanbul ikinci hâfız muallimliğine ve 1936'da da Nuruosmaniye Camii başimam-hatipliğine tayin edildi.

1940 yılında II. Dünya Savaşı sebebiyle ikinci defa askere alınarak şark cephesine gönderildi. Bir yıl kadar Diyarbakır'da ihtiyat zâbiti olarak görev yaptı. Terhisden sonra eski vazifesine döndü. Bu arada, Kur'an öğretimi için müstakil bir dersane ve öğrenci yurdu açma gereğine inanarak teşebbüse geçti. Pek çok güçlkle karşılaştı. Sonunda Nuruosmaniye Külliyesi içinde bulunan ve o zamana kadar depo olarak kullanılan mütevellî odasını (bugün Hasan Akkuş Dershane-si) dersane, daha sonra da harap vaziyette bulunan on iki odalı medreseyi yurt olarak kendi adına Vakıflar İdaresi'nden kiralamayı başardı. Böylece 1940-1950 yıllarında ilk yatılı Kur'an kursu modelini gerçekleştirmiş oldu.

Hasan
Akkuş

Kur'an-ı Kerim'e hizmeti ve güzel okuyuşu ile meşhur hâfızlar arasında yer alan Hasan Akkuş, 1950-1960 yılları arasında da imam-hatiplik ve Kur'an muallimliği görevlerini birlikte yürüttü. Bu arada birkaç defa hacca gitti. 1960'ta iki görevin birlikte yürütülmesi uygulamasına son verilince imamlığı tercih ederek 1926 yılından beri sürdürdüğü fiilî Kur'an hocalığını bıraktı. Bir ara İstanbul Hademe-i Hayrât Cemiyeti başkanlığı da yaptı. 4 Eylül 1970'te Nuruosmaniye Camii başimam-hatipliğinden kendi isteği ile emekliye ayrıldı. 8 Ocak 1972'de vefat etti. Namazı, uzun süre hizmet verdiği Nuruosmaniye Camii'nde kalabalık bir cemaatin iştirakiyle Beyazıt Camii başimam-hatibi Hâfız Abdurrahman Gürses tarafından kıldırıldı ve Levent Zincirlikuyu'daki aile kabristanına defnedildi.

Pek çok hâfız yetiştirmiş ve birçok hayırlı faaliyete önderlik etmiş olan Hasan Akkuş şakacı bir tabiata sahipti. Spora ve özellikle güreşe ilgi duymuş, gençliğinde çeşitli spor faaliyetlerine katılmıştı.

BİBLİYOGRAFYA :

Maddenin yazımında Hasan Akkuş'un Diyanet İşleri Başkanlığı arşivinde bulunan özlük dosyasından da faydalanılmıştır.

RECEP AKAKUŞ

AKL

(bk. AKIL).

AKL-İ SELİM

(العقل السليم)

Hüküm ve kararlarında doğruyu yanlıştan, iyiyi kötüden ayıran akıl, sağ duyu.

Her insanda az veya çok duyarlık, hâfıza ve hayal gücü gibi akl-ı selim de vardır. Descartes, "doğruyu yanlıştan ayırma gücü" diye tarif ettiği akl-ı selimi (le bon sens) akıl ile aynı kabul eder ve bunun bütün insanlarda eşit olduğunu söyler. Buna göre akl-ı selimin Kur'an'da (bk. er-Rûm 30/30) ve hadislerde geçen **fitrat** ile yakın alakası olduğu söylenebilir. Müfessirler **fitratı** genellikle, "bütün insanların yaratılışında bulunan hak dini ve onun mesajlarını kabul etmeye müsait olan kabiliyet" şeklinde yorumlamışlardır. Hz. Peygamber de, "Her çocuk fitrat üzere doğar; sonra ebeveyni